

● כענין בן-גוריון, האויבת העיי קרית היתה הליגה הערבית, שנתפסה אז כגורם רבי-עוצמה. בענין היתה הליגה סמל היגמניה המוסלמית-סוניית-ערבית במרחב. הוא ביקש לקע קע אותה על-ידי התחברות ישראלית עם "המיעוטים" בעולם הערבי, שאינם מוסלמים (הקופטים במצרים, הנוצרים בלבנון, שאינם סונים (השיעים) או שאינם ערבים (הכורדים). זהו רעיון ישן, שנולד במחשבה הקולוניאלית הצרפתית, ושמצא לו אחיזה כחוגים רחבים בצמרת ישראל.

● מכיוון שלא היה סיכוי להמריד את הקופטים במצרים, נותרו רק הנוצרים בלבנון. אני סבור שמתחת לשיקולים אלה היה קיים אצל בן-גוריון רובד נוסף, אולי בלתי-מודע. הוא תמך בחלוקת ארץ-ישראל, מפני שרצה במדינה יהודית הומוגנית. הוא לא האמין במדינה רילאומית, ועשה את הכל כדי שהערבים לא יישארו כשטחים שנכבשו על-ידי צה"ל.

את אמונתו במדינה לאומית הומוגנית לא הגביל בן-גוריון לישראל, אלא הטיף לה בכל מקום, בלהט מיסיונרי. כך הציע לשארל דה-גול לחלק את אלג'יריה, לרכו את מיליון

במעשיהם, גם אם הם רוב, ואיני יודע אם הם רוב.

● כינון מדינה נוצרית כאן הוא דבר טיבעי. יש לו שורש היסטורי, וימצא תמיכה בכוחות גדולים בעולם הנוצרי, גם הקתולי וגם הפרוטסטנטי. "בימים בלתי-אפשריים, קודם כל מחוסר יוזמה ואומץ-לב של הנוצרים. אבל בשעת מבוכה ומדוממה ומהסכה או מילחמת-אזרחים משתנים הדברים והי חלש יאמר גיבור אני."

● יתכן (כמוכן שאין ודאות במי ריניות) שעכשיו היא שעת-הכוסר להביא לידי הקמת מדינה נוצרית כשנותנו. בלי יוזמתנו ועזרתנו הנמרצת הדבר לא ייעשה, ונראה לי שזהו עכשיו תפקידנו המרכזי, או לכל הפחות אחד התפקידים המרכזיים של מדינות-החץ שלנו (הדגשות במקור).

● "בלי קיצוץ הגבולות של לבנון הדבר כמוכן לא יתכן, אבל אם יימצאו אנשים וגולים בלבנון שיתגייסו להקמת מדינה מארוניסטית — אין להם צורך בגבולות מורחבים וביישוב מוסלמי גדול..."
כראי להרהר היטב במיסמך

בקלות-דעת של נערים התולשים כנפיים של זבובים, התכוננו בן-גוריון ודין לזרוע חורבן והרס בלבנון — וכך נזרע הזרע שהצמיח את שרון

זה, בתקופה של רגיעה גמורה בלבנון ובגבולה עם ישראל ישב אדם בחדרו בשדה-בוקר ותוכנן בקרירות את סיצוצה של מדינה שכנה — סיצוצה שהיה אפשרי רק — גם לדבריו שלו — באמצעות מילחמת-אזרחים. בלומר, מילחמה שבה ייהרגו אלפים — ואולי רבבות — בני-אדם.

שום שליט אימפריאליסטי, בתקופת-הזוהר של אירופה הקולר ניאליית, לא יכול היה לתכנן בניניות רבה יותר התערבות עקובה-מרס כמי דינה שלוהו ופיהר-מפשע.

אולם המחשבה של בן-גוריון היתה צנועה ומציאותית יותר מזו של שרון כעבור דור, ובי 1954 עדיין היתה קיימת בישראל מערכת מדינית שפויה, שבה יכול היה להיערך דיון ענייני. וכזה אכן היה.

שרת: "ספסרות הרפתקנית"

● מרבה המזל התייצב מול בן גוריון משה שרת, שכיהן אז כראש-המשלה וכשר-החוז. עריין היה לו אז הכוח לעצור את בן-גוריון. כשלושה שבועות אחרי שבן-גוריון כתב את מיכתבו, ב־18 במרס 1954, השיב לו שרת במיכתב ארוך. (בעוד שבן-גוריון פתח את מיכתבו בפניה הפשוטה, "משה", פתח שרת את מיכתבו במילים, "לכבוד מר דוד בן גוריון, שדה-בוקר".)

אחרי שתיאר בנימה כביינית כמיקצת את צרותיו הרבות, ואחרי התנצלויות והסתייגויות לרוב, היצה שרת את נימוקיו. הוא הזכיר כי הטיל על מחלקת-החקר של משרד-החוז (שהיווה אז חלק חשוב מקהילת-הביון, לצד המוסר ואמ"ן) להכין תזכיר על

* בעזרת השרים של הליברלים, המפד"ל והלע (בניגוליהם של אז) חלש שרת על רוב מתון בממשלה. שחסם לא פעם את בן-גוריון וחסידיו.

נושא זה, אך לא קיבל עדיין לידיו את התוצאות.

וכך נימק שרת את התנגדותו להרפתקה המוצעת:

● "מי שיכוא כיום לעורר מבחוז את השאיפה ללבנון נוצרית, כנושא של מדיניות מעשית, יהיה כתוקע לתוך הרוח". שרת הסביר שאפשר לעודד תנועה קיימת בארץ אחרת, אך אין סיכוי לנסיון ליצור תנועה כזאת יש מאין.

● "התושבים הנוצריים של לבנון אינם רוב, הם גם אינם מהווים חטיבה מלוכדת בתוך עצמה, לא מבחינה עדתית ולא מבחינה מדינית. המיעוט האורתודוקסי שבלבנון נוהה אחרי אחיו כסוריה. לא זו כלבר שאין הוא

ליציה זו, והשתתפותה של לבנון בלי גה הערבית, מונעות את געגועי ה- מוסלמים לאיחוד עם סוריה, ומקרבות אותם לרעיון העצמאות הלבנונית.

● התוכנית כולה עלולה, בסופו של התהליך להמיט על לבנון הנוצרית את השואה ההיסטורית של סיפוחה לסוריה וטישטוש גמור של ישותה בתוך המדינה המוסלמית הגדולה. "חשש זה, ששרת ייחס אותו למאורנים, היה בגדר נבואה.

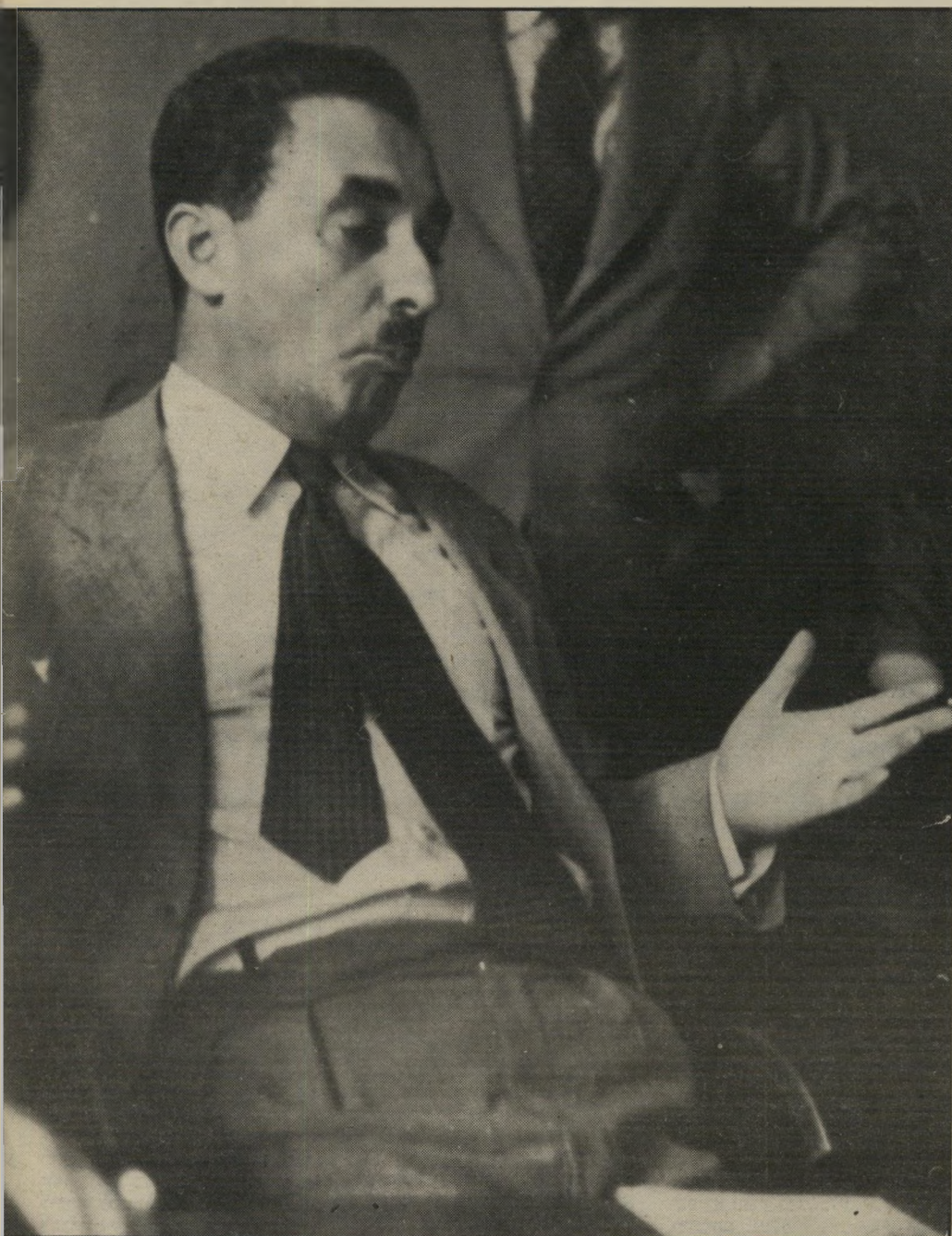
● אשר לקריעת המחוזות המוס-למיים — חבל צור, ביקעת-הלבנון והעיר טריפולי — מלבנון הנוצרית, כהצעת בן-גוריון — "מניין כי מחוזות

לא סתם ניתוח, אלא ריסק אברים אשר לבנון לא תעמוד בו".

בוהירות הרגילה טען שרת כי לא היה מתנגד לתמיכה בתנועה ברלנית אמיתית בלבנון, כדי להסיח את דעת הליגה הערבית מישראל.

אך בנסיבות הקיימות התוכ-נית תתקבל. כסימון לקלות-דעת ולשיטחיות, ואולי רע מזה — לספסרות הרסקנית בשלומם ובקיומם של אחרים ולנכונות להקריב טובתם היסודית למען יתרון טכסיסי זמני בשביל ישראל."

אם יתגלה שבישראל חושבים על מוימה כזאת, אין לשער את הנזק ש-

משה שרת: "נסתחך בהרפתקה שנחל בה רק קלון!"

הדבר יגרום לנו כלפי המדינות הערי-ביות והמעצמות המערביות כאחד. הפסוק הנבואי ביותר במיכ-תב אומר: "מניין כי מילחמת-הדמים שמוכרחה לפרוץ לרגל נסיון כזה תישאר מצומצמת בתחום לבנון, ולא תגרור מייד לתוך המערכה גם את סוריה?"

אלה יותרו על-ינקלה על שייכותם ללבנון ועל זיקתם המדינית והכלכלית לכיירות?"

● "מניין כי הליגה הערבית תוותר על המעמד שיש לה כיום, תודות להסתגפות לבנון, באמצעות של החוז המיזרחי של הים התיכון, אחרי שהערבים איכרו את חוזף ישראל ואת חוזף אלכסנדרטה, שסופח לתורכיה?"

● על הזיקה ההדרית של חלקי לבנון: "לבנון ההררית התמוגה בינתיים עם שפלת-החוזף של צור וצידו ועם ביקעת בעליבק ועם העיר טריפולי לחטיבה אורגנית אחת, אשר כל חלקיה קשורים ומשולבים זה בזה מבחינה מישקית ומיסחרית... סיפוח שלושת השטחים וכן העיר ביירות למדינת לבנון הוא שעשה את כלכלתה למאוונת." ניתוק חבלים אלה פירושו

● "אשר למאורנים, הרי רובם הגדול תומכים זה שנים באותם אנשי-מעשה שבקרב המנהיגות המדינית של ערבת, אשר נוחו זה מכבר כל חלום על החזרת עטרת לבנון הנוצרית ליושנה, והשליכו את כל יהבם על קואליציה נוצרית-מוסלמית בתוך לבנון." קואי-תודוקסית-יווניית.

● דיין: לספח עד הליטאני רעיון של המוימה הגדולה ספג מהלומה כבדה מידי שרת, אך הוא לא מת לגמרי. בפברואר 1955, כאשר חזר בן גוריון משרד-בוקר, רשם שרת ביומנו